

ภูมิปัญญาเกี่ยวกับความเชื่อในการทำศึกสงครามจากวรรณคดีไทย

การจัดกระบวนทัพและการตั้งทัพในสมัยโบราณ

การตั้งฐานทัพ ก็จะมีการตั้งทัพตามชัยภูมิที่มีลักษณะแตกต่างกันไป โดยมีชื่อเรียก ดังนี้

๑. ครุชานาม เป็นชื่อฐานทัพอันมีชัยภูมิ เป็นเขา มีจอมปลวกและต้นไม้สูงใหญ่
๒. พยัคชานาม เป็นชื่อฐานทัพอันมีชัยภูมิ ที่ตั้งอยู่ตามแนวป่าริมทางเดิน
๓. สีหนาม เป็นชื่อฐานทัพอันมีชัยภูมิ เป็นต้นไม้ ๓ ต้นเรียงกันในป่า มีภูเขา และมีจอมปลวกใหญ่ห้อมล้อม
๔. สุนัขนาม เป็นชื่อฐานทัพอันมีชัยภูมิ อยู่ใกล้หมู่บ้าน ตั้งชิดทางเดิน เป็นรายทางไป
๕. นาคนาม เป็นชื่อฐานทัพอันมีชัยภูมิ ใกล้คลอง แม่น้ำ ลำห้วย
๖. มุสิกนาม เป็นชื่อฐานทัพอันมีชัยภูมิ เป็นดิน โปรง มีจอมปลวก
๗. อชันนาม เป็นชื่อฐานทัพอันมีชัยภูมิ อยู่กลางทุ่ง เป็นทางเดินของฝูงเนื้อ
๘. คชนาม เป็นชื่อฐานทัพอันมีชัยภูมิ เป็นต้นหญ้ามีต้นไม้ขึ้นปนอยู่

พิธีทางไสยศาสตร์เกี่ยวกับศึกสงคราม

๑. โขลงทวาร หรือประตูป่า เป็นพิธีบำรุงขวัญทหารเมื่อยกทัพออกจากเมือง โดยทำข่มประดูให้ทหารลอดสองข้างประตูทำเป็นร้านนั่งให้พราหมณ์ประพรมน้ำมนต์ขณะที่ทหารลอดข่มประดูและมีพระสงฆ์สวดชยันโตเพื่อเป็นสิริมงคลและให้กำลังใจทหารที่ออกรบ

๒. ละว้าเช่นไก่ เป็นพิธีบำรุงขวัญทหารอีกพิธีหนึ่ง พิธีนี้เป็นพิธีบวงสรวงเทวดาและเจ้าป่าของชาวละว้า ผู้ทำพิธีจะตั้งเครื่องสังเวย บวงสรวงเทวดา ขอให้งานสำเร็จลุล่วงแล้วเสวยโดยตลอดกระดูคางไก่ที่ใช้เป็นเครื่องเช่น ถ้ากระดูคางยาวเรียวยาว มีข้อถี่ถือเป็นนิมิตดี

๓. ตัดไม้ข่มนาม เป็นพิธีบำรุงขวัญทหารก่อนทัพไปปราบศัตรู โดยจัดตั้งโรงพิธี วงสายสิญจน์ นำดินเหนียวมาปั้นเป็นรูปคน สมมติเป็นข้าศึก เขียนชื่อ ลงยันต์กำกับห่อด้วยกากกล้วยนำเข้าพิธีปลุกเสก นำไปติดกับต้นไม้ที่มีชื่อพ้องหรือใกล้เคียง กับชื่อข้าศึก นำต้นไม้ไปปักลงหลุมในโรงพิธี พอได้ฤกษ์ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากพระมหากษัตริย์จะเชิญพระแสงดาบ อาญาสิทธิ์ในโรงพิธีไปฟันไม้และรูปปั้นข้าศึก แล้วกลับไปทูลพระมหากษัตริย์ว่าได้เอาชนะข้าศึกตามพระกระแสรับสั่งแล้ว

๔. เคลื่อนพลตามเกล็ดนาค เป็นการเคลื่อนทัพตามตำราพิชัยสงคราม โดยกำหนดว่าวันที่เคลื่อนทัพนาคหันหัวไปทิศใดให้เคลื่อนทัพไปทางทิศนั้นจะเป็นสิริมงคลหากเดินทวนเกล็ดนาคถือว่าเป็นอัปมงคล

ความเชื่อเกี่ยวกับการฝันในวรรณคดี

คนโบราณเชื่อว่าสาเหตุของความฝันมี ๔ ประการ คือ

๑. บุญนิมิต ฝันบอกกลางล่วงหน้า
๒. จิตนิวรรณ์ ฝันเพราะจิตผูกพันเป็นห่วง
๓. เทพสังหรณ์ ฝันเพราะเทวดาคลใจให้รู้ล่วงหน้า
๔. ชาติอุโชภ ฝันเพราะชาติต่างๆ ในร่างกายไม่ปกติ